

Момчило Суботић*

Институт за политичке студије, Београд

СЕЋАЊЕ НА ЖИКУ

Живојин Жика Ђурић је човек кога се често и радо сећам. Био је драг, симпатичан, топао, друштвен и обичан. Није требало много речи да се Жика, ако би каткад био нерасположен и забринут, у моменту орасположи и насмеје, заинтересује за причу и потпуно посвети саговорнику. Знао сам за ту његову окренутост животу и оптимистичком погледу на свет, на друштво, породицу, на Институт којим је домаћински газдовао, на Србију и њене друштвене и политичке и друге прилике, на њен положај и перспективу међу државама и народима. Био је Жика човек из народа. Србин. Српски човек из народа. Као такав био је опште прихватљив, лак и угодан за комуникацију и дружење без оптерећења, свима надхват руке. Никад га нисам видео да се са неким свађа или преганја. У опхођењу са људима, Жика је испољавао завидно стрпљење и неконфликтну тактичност, заправо благост која је иначе обележавала његов темперамент и карактер.

Око сваког посла договарао се са људима, излазио им у сусрет кад год су се њихове научне побуде и иницијативе уклапале у програмску делатност Института. Ако би и био незадовољан неким од сарадника, Жика је то решавао тако што би то своје незадовољство испричао неком од присутних, али у благој форми у виду примедбе или напомене, и више као тражење савета шта би требало да се чини, понекад помињући и своја овлашћења, али никад није улазио у сукоб, што ме је посебно радовало, уосталом као и друге колеге, јер је такав Жикин манир благотворно утицао на рад у институту. Створен је један амбијент који је погодовао мирном и спокојном раду и комуницирању међу људима.

Такав Жикин став и однос према својим сарадницима у институту указује да се ради о мудром човеку, који не реагује на „прву”, већ чека, пашићевски, да фактор време покаже своје добре стране. Уосталом како другачије објаснити феномен да је Жика од 40 година проведених у институту пуних 30 година провео на положају директора, што је ретка, ако не и јединствена појава у животу научних установа у Србији. Може се слободно рећи да је 15-20 последњих „Жикиних” година било „Периклово”, „Златно доба” у животу и раду Института за политичке студије. Жика је био симбол и синоним института. Многи у институту и из широког круга сарадника

* momcilo.subotic@ips.ac.rs

института, поистовећивали су Жику са институтом и институт са Жиком. Многе његове колеге ни не знају за период деловања института пре доласка Жике Ђурића. Тачније: уз ретке изузетке, све тренутно запослене Жика је увео у институт. Ми смо сви, и сваки понаособ Жикини велики дужници.

У току три дуге деценије у којима је континуирано био на челу Института, Жика Ђурић је успевао да савлада и надиђе спорадичне кризе, да преброди све тешкоће које су институт захватале заједно са другим институцијама у друштву. Упорним радом је стабилизовао, учврстио и проширио делатност института одолевајући при том изазовима претеране политизације, држећи се оквира политикологије као науке у развоју. То, међутим, не значи да су се у времену у коме је Жика Ђурић водио Институт избегавале политичке теме, напротив. Он лично то није хтео, не само што је било немогуће, већ стога што је сматрао да је Институт за политичке студије организован и да својим истраживачким потенцијалима постоји управо због тога да би неговао науку о политици. Тог начела се придржавао до краја живота.

Добар део његове делатности односио се на рад и подршку младим људима у њиховом научном развоју, али је исто тако посебно уважавање испољавао према искуснијим колегама, продуктивним ауторима и признатим ствараоцима. Заслуге Живојина Ђурића за савремени положај, истраживачке домете и научну продукцију Института су заиста велике. Оне се тичу колико организације Института толико увећања броја запослених и ширења као и појачавања поља делатности. Институт је од скромног броја ангажованих на почецима рада временом израстао у установу у којој ради и ствара осамдесетак научника.

Као важан допринос Живојина Ђурића у развоју не само Института него и српске политикологије, потребно је истаћи и објављивање чак осам часописа у окриљу Института, што је највећи број часописа друштвених наука које објављује једна научно-истраживачка установа у Србији. Томе се мора додати и веома богата продукција, монографија, брошура, зборника чему је такође пресудно допринео Живојин Ђурић.

Уз то, његовим сталним ангажовањем уприличени су и бројни научни скупови, конференције, панели... што је допринело стварању плодне атмосфере у научном животу и развоју научног подмлатка.

Важан аспект рада Института односи се на међународну сарадњу, са низом земаља у чему је агилно учествовао Живојин Ђурић. Разуме се, све поменуте Жикине врлине и заслуге праћене су вредним радом и сарадњом истраживача у Институту, као и спољних сарадника.

Напослетку, захваљујући његовој упорности Институт се уселио у нове просторије које ће – већ сада је видљиво – пружити далеко веће могућности за продуктивни истраживачки и научни рад.

Оно што је мене посебно везало за Жику тиче се две значајне чињенице из мог живота и рада у Институту за политичке студије. Прва се односи на мој кратак „излет” изван Института, кад сам био прешао у Институт за међународну политику и привреду, али сам убрзо схватио да то није прави избор. Жика је то приметио и пријатељски ми саопштио да могу да се вратим кад год хоћу. Тим својим људским гестом потпуно ме је придобио и „купио” за сва времена. То се не може заборавити.

Други пример представља Жикин сензибилитет за националне теме, па и оне прекодринске. Сматрао је, као и ја, и подржавао ме у ставу да српско питање на Балкану- на српском етничко- језичком простору треба да се решава интегрално, и да треба да се оконча стварањем јединствене националне и демократске српске државе. У том смислу увек је имао разумевања да Институт буде научна база за многе скупове и зборнике радова ове провенијенције, које сам имао част да организујем и приредим, појединачно или као коаутор.

Готово да је постала анегдота, када би се након иницијативе да се организује скуп о Републици Српској Крајини, о Србима католицима, Србима муслиманске вере, о србистици и идентитету српског језика, као и појединачним књигама аутора на ове и сличне теме – Срби у Албанији итд., поставило питање: а ко ће нам то штампати? Неко од учесника би на то рекао: па, Жика – ко ће други! Тако је наш драги Жика постао омиљен лик и међу људима који га лично нису познавали, али су осећали да постоји човек који има и ширину погледа и добру душу – да разуме и помогне. Уз такву Жикину топлину и разумевање објавили смо зборник *Српско питање на Балкану*, посвећен 150 годишњици рођења Милана Решетара, дубровачког Србина католика, једног од водећих српских лингвиста, и 80 годишњицу познатог српског историчара Веселина Ђуретића, јер његов матични институт за тако нешто није имао разумевања.

Жика Ђурић је био пун разумевања за људску и народну патњу, бол, страдање. Био је дубоко привржен српском народу, веровао је у његову снагу и перспективу. Његова осећања везана за нацију била су складно прожета демократским становиштима. А његова теоријска уверења нису била оптерећена идеолошким и страначким застрањивањима.

Био је човек традиционалне вере; високо је поштовао Српску православну цркву, народне и верске обичаје.

Као личност, Жика је био ведрог духа, симпатичан и драг, оптимиста до последњег часа, испуњен надама у бољу будућност. Никада није заборављао завичај, Неготинску Крајину и Штубик као место из кога је потекао и у које се радо враћао. Велику љубав гајио је према својим родитељима, а затим према својој породици- супрузи Дани, ћеркама Милени и Александри, те њиховим породицама.

Сећаћемо се Жике Ђурића са пијететом, као драгог човека, уваженог колеге, научника и руководиоца, који је оставио неизбрисив траг у деловању Института за политичке студије и на томе му треба бити захвалан.